

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Gfv.VII.30.700/2017/6.

A tanács tagjai: . Vezekényi Ursula a tanács elnöke

. Tibold Ágnes előadó bíró

. Osztovits András bíró

A felperes:

A felperes képviselője: Dr. Lantos Bálint Ügyvédi Iroda ügyintéző: dr. Lantos Bálint ügyvéd

Az alperes:

Az alperesek képviselője: Lendvai és Szörényi Ügyvédi Iroda ügyintéző: dr. Lendvai András ügyvéd

A per tárgya: szerződés érvénytelenségének megállapítása

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: az alperes

A másodfokú bíróság neve és a felülvizsgálni kért jogerős határozat száma: Szegedi Ítéltábla, Pf.III.20.111/2017/4. számú ítélet

Az elsőfokú bíróság neve és határozatának száma: Kecskeméti Törvényszék, 4.P.20.509/2016/13. számú ítélet

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítélet felülvizsgálati kérelemmel érintett rendelkezését – a perköltségre is kiterjedően – hatályon kívül helyezi és az elsőfokú bíróság ítéletét e részében is helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg 15 napon belül az alperesnek 12.700 (tizenkétezer-hétszáz) Ft másodfokú perköltséget, valamint 82.700 (nyolcvankétezer-hétszáz) Ft felülvizsgálati eljárási költséget.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] 2005. március 29-én a felperes mint adós és zálogkötelezett, valamint az alperes jogelődje (a továbbiakban: alperes) mint hitelező és zálogjogosult közjegyzői okiratba foglaltan önálló zálogjoggal biztosított deviza alapú kölcsönszerződést kötöttek.
- [2] A kölcsönszerződés A/I/4.10. pontja – többek között – az alábbi

rendelkezést tartalmazza:

„A Kölcsön és járulékai mindenkori összegének megállapítása, illetve a Kölcsön folyósításának időpontja és a szerződés alapján fennálló tartozás mindenkori összegének igazolása szempontjából a Bank üzleti könyvei és nyilvántartásai az irányadóak, az azokban foglaltakat kell mértékadónak és hitelesnek tekinteni. Ennek megfelelően a szerződő felek a mindenkor fennálló kölcsön- és járuléktartozás mértékének megállapítása tekintetében alávetik magukat a Hitelező nyilvántartásai és üzleti könyvei tartalmának, azt magukra nézve kötelezőnek fogadják el.”

A kereseti kérelem és az alperesek védekezése

- [3] A felperes módosított kereseti kérelmében - egyebek mellett - a kölcsönszerződés fenti kikötése tisztességtelenségének megállapítását kérte a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: rPtk.) 209/A. § (2) bekezdése, a fogyasztóval kötött szerződésben tisztességtelennek minősülő feltételekről szóló 18/1999. (II.5.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) 1. § (1) bekezdés j) pontjára, valamint a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló 93/13/EGK irányelv 6. cikk (1) bekezdésére hivatkozással.
- [4] Az alperes a kereset elutasítását kérte. Bejelentette, hogy a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló a 2013. évi CCXXXVII. törvény (a továbbiakban: Hpt.) 17. és 17/A. §-a alapján perbeli jogutóda az OTP Bank Nyrt., és kérte a perből való elbocsátását. A jogutód önkéntes perbelépési nyilatkozatot tett, egyben engedményezés folytán további perbeli jogutódlást jelentett be, és kérte a perből való elbocsátást. Az OTP Faktoring Zrt. szintén önkéntes perbelépési nyilatkozatot tett.

Az első- és másodfokú ítélet

- [5] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította. Az A/I/4.10. pont keresettel támadott szövegrésze vonatkozásában megállapította, hogy e szerződéses rendelkezésből nem lehet arra okszerűen következtetni, hogy a bizonyítási terhet a felperes mint fogyasztó hátrányára megváltoztatta volna. Utalt arra is, hogy az alperesnek jogszabályi kötelezettsége a nyilvántartások vezetése és a felperes részére a kölcsönről és a járulékokról kimutatás küldése, valamint annak vitatása esetén a kimutatásai helyességének igazolása.
- [6] Az felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú ítélet fellebbezett rendelkezését megváltoztatta, és megállapította a felek közötti kölcsönszerződés A/I/4.10. pontja [1] pontban idézett rendelkezésének érvénytelenségét, egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

- [7] Az ítélet tábla megítélése szerint a fogyasztói kölcsönszerződésbe foglalt az a kikötés, amely szerint az adós a szerződéskötéskor előre elismeri, hogy a jövőben bármikor fennálló tartozása a kölcsönadó saját üzleti könyvei, illetve nyilvántartása alapján megállapítható összeggel azonos, tisztességtelen szerződési feltétel, így az a fogyasztóval kötött szerződésben tisztességtelennek minősülő feltételekről szóló 18/1999. (II. 5.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) 1. § (1) bekezdés b) pontjára tekintettel semmis. Az erre irányuló szerződési feltétel – mint a szerződéskötéskor a kölcsön folyósítása előtt megtett tartozáselismerés – mind a bizonyítási teher, mind a felmondás jogszerűségének vitathatósága szempontjából a fogyasztót indokolatlanul hátrányos helyzetbe hozza.
- [8] Az alperes jogutódlás megállapítása iránti kérelmével összefüggésben rögzítette, az alperes nem csatolta azt az okiratot, amelyből megállapítható, hogy a per tárgyát képező kölcsönszerződés is azon szerződésállományba tartozik, amelynek átadására a jogutóddal megállapodott, és arra az MNB határozata kiterjedt. Ennek hiányában az anyagi (polgári) jogi jogutódlás nem igazolt. Ezen túl az alperes nem csatolta eredetben a jogutódlásra vonatkozó kérelmeket sem, ezért a jogutódlás bejelentése és megállapítása iránti kérelem hatálytalan. Az alperes a másodfokú tárgyaláson sem csatolta a fentieket, ezért nem volt törvényes lehetőség a jogutódlás megállapítására.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [9] Az alperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet perköltségre is kiterjedő hatályon kívül helyezését és az elsőfokú ítélet keresetet elutasító rendelkezésének helybenhagyását, másodlagosan a másodfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérte. Jogszabálysértésként az rPtk. 209/A. §-át, valamint a Korm. rendelet 1. § (1) bekezdés b) és j) pontját jelölte meg.
- [10] Az alperes kérte továbbá, hogy a Kúria a csatolt nyilatkozatok alapján állapítsa meg mindkét perbeli jogutódlást, és az alperest bocsássa el a perből. E körben arra hivatkozott, hogy eljárási szabályt sértettek az eljáró bíróságok, mert érdemben nem vizsgálták a kérelmeket, és nem nyilatkoztatták meg a felperest a jogutódok önkéntes perbelépéséhez való hozzájárulásáról, ezáltal nem tették számára lehetővé, hogy legitim alperest pereljen.
- [11] Az alperes további eljárási szabálysértésként jelölte meg, hogy az ítélet tábla kereseti hivatkozás nélkül, hivatalból vizsgálta és állapította meg a kikötés tisztességtelenségét a Korm. rendelet 1. § (1) bekezdés b) pontja alapján. A semmisségi ok hivatalbóli észleléséről a peres feleket nem tájékoztatta.
- [12] Az alperes előadta, a vitatott kikötés tisztességtelenségének megállapítása jogszabálysértő, mert az nem tér el az irányadó jogszabályi rendelkezésektől, nincs olyan eltérés, amelyet a

felperes a kölcsönszerződés és a piaci viszonyok átfogó értékelése nem fogadott volna el, továbbá a jogszabályok hatékony jogorvoslatot biztosítanak a vitatott kikötés orvoslására. Álláspontja alátámasztására többek között hivatkozott a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. tv. (a továbbiakban: Vht.) 23/C. §-ában, 41. §-ában, az rPp. 164. § (1) bekezdésében, az rPtk. 207. §-ában, a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: rHpt.) 206. §-ában és a Hpt. 275. §-ában írtakra.

- [13] A felperes felülvizsgálati ellenkérelmet nem terjesztett elő.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [14] A Kúria a jogerős ítéletet az rPp. 275. § (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta, és azt az alábbiak szerint jogszabálysértőnek találta.
- [15] A Kúria az EBH2018.G.1. számon közzétett gazdasági elvi határozatában kifejtetteket változatlanul, minden részletében irányadónak tekinti. Az adott ügyben a perbelivel tartalmilag, a lényegét tekintve megegyező szerződéses rendelkezés tekintetében a Kúria akként foglalt állást, hogy az a bizonyítási terhet a fogyasztó hátrányára nem fordítja meg. Rámutatott, az a szerződéses rendelkezés, amely szerint a pénzügyi intézmény a saját nyilvántartásai alapulvételével jogosult a fogyasztói tartozások kimutatására, és a szerződő felek az e kimutatás alapján készült, közokiratba foglalt ténytanúsítványt tekintik irányadónak, nem minősül joghatályos tartozáselismerő nyilatkozatnak, ezért a bizonyítási terhet a fogyasztó számára hátrányosan nem változtatja meg, és nem korlátozza a fogyasztó jogszabályon alapuló igényérvényesítési lehetőségét sem. Döntésének jogi indokolásában hangsúlyosan hivatkozott az rPtk. 242. §-ában, az rHpt. 206. §-ában, a Vht. szerződéskötés időpontjában hatályos 21. §-ában, a közjegyzőkről szóló 1991. évi XLI. törvény (a továbbiakban: közjegyzői tv.) 111. § (1) bekezdésében és a Korm. rendelet 1. § (1) bek. i) és j) pontjaiban írtakra.
- [16] Az ítélet tábla a per tárgyát képező szerződéses rendelkezés tisztességtelenségét arra tekintettel is megállapította, hogy az a Korm. rendelet 1. § (1) bekezdés b) pontját is sérti. Figyelemmel arra, hogy az ítélet tábla a keresetben állított ok mellett találta ez okból is semmisnek a perbeli kikötést, e körben külön tájékoztatási kötelezettség nem terhelte. A Kúria azonban úgy ítélte meg, hogy ezen rendelkezés alapján sem tisztességtelen a perbeli kikötés.
- [17] A Korm. rendelet 1. § (1) bekezdésének b) pontja a fogyasztói szerződés azon rendelkezését minősíti tisztességtelennek, amely kizárólagosan jogosítja fel a fogyasztóval szerződő felet annak megállapítására, hogy teljesítése szerződésszerű-e. A jelen ügyben a másodfokú bíróság a Korm. rendelet jogszabályszöveggel ellentétes tartalmú alkalmazásával, tévesen állapította meg a

perbeli kikötés tisztességtelenségét amiatt, hogy az alperest a fogyasztó - nem pedig a Korm. rendelet szerint a saját - teljesítése szerződésszerűsége körében jogosítja fel egyoldalú döntésre, ami kihat a felmondás jogszerűségének vitathatóságára. A Korm. rendelet hivatkozott rendelkezésének a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló 93/13/EGK irányelv 3. cikk (3) bekezdése és Mellékletének 1. m) pontja figyelembevételével történő értelmezéséből következően, az a kikötés tisztességtelen, amely a fogyasztóval szerződő felet jogosítja fel arra, hogy maga állapítsa meg a saját teljesítése megfelelőségét. A keresettel támadott szerződéses rendelkezés azonban nem tartalmaz az alperest a megjelölt körben megillető egyoldalú jogosítványt, nem érinti (nem vonja el) az alperessel szerződő fél - a felperes - kötelmi jogát arra, hogy az alperes szolgáltatásának megfelelőségét megítélje és minősítse (rPtk. 283. §), ezért nem minősül tisztességtelennek.

- [18] Mindezekre tekintettel a másodfokú bíróság a Korm. rendelet 1. § (1) bekezdés b) és j) pontjainak téves alkalmazásával állapította meg, hogy a perbeli kölcsönszerződés A/I/4.10. pontjának támadott szövegrésze tisztességtelen szerződéses rendelkezésnek minősül.
- [19] A jogutódlás megállapítása iránti kérelemmel összefüggésben a Kúria álláspontja a következő. A jogutódlásról az elsőfokú bíróság a benyújtott kérelmek, illetve nyilatkozatok ellenére nem határozott. Az ítélet tábla ezt nem tekintette eljárási szabálysértésnek, és a jogutódlás tárgyában maga sem döntött, részletesen kifejtve ezzel kapcsolatos álláspontját. Az alperes a felülvizsgálati kérelmében bár hivatkozott e körben eljárási szabálysértésre és az rPp. 61-62. §-aiban írtakra, azonban a kérelme arra vonatkozó érvelést nem tartalmazott, hogy álláspontja szerint milyen alapon jogszabálysértőek a jogerős ítéletben a döntés mellőzésének indokai, miszerint az első jogutódlás esetén nem igazolt, hogy az kiterjedt a perbeli kölcsönszerződésre, illetve a fénymásolatban csatolt okiratok hatálytalanok. Ennek kifejtése hiányában a felülvizsgálati kérelem e részében nem felel meg az rPp. 272. § (2) bekezdésében, valamint az azt értelmező, a felülvizsgálati kérelem hivatalbóli elutasításának egyes kérdéseiről szóló 1/2016. (II.15.) PK véleményben foglalt tartalmi követelményeknek. A Kúria ezért a jogerős ítéletet az alperes személyét érintő részében nem vizsgálta, nem vizsgálhatta.
- [20] A Kúria nem látott eljárásjogi lehetőséget a perbeli jogutódlás felülvizsgálati eljárásban való megállapítására sem, mivel a jogutódlás az elsőfokú eljárás során következett be, és a jogerős ítélet felülvizsgálata e körben a fentebb írtak szerint kizárt.
- [21] A kifejtettek értelmében a Kúria a jogerős ítélet felülvizsgálattal érintett rendelkezését az rPp. 275. § (4) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte, az elsőfokú ítéletet e részében is helybenhagyta.

Záró rész

- [22] Az eredményes felülvizsgálati kérelemre tekintettel a Kúria a pervesztes felperest az rPp. 270. § (1) bekezdése szerint irányadó 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte az alperes 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (3) és (5) bekezdése alapján megállapított, ügyvédi munkadíjából és az általa lerótt felülvizsgálati eljárási illetékből álló másodfokú és felülvizsgálati eljárásban felmerült költsége megfizetésére.
- [23] A Kúria a döntését tárgyaláson hozta meg.

Budapest, 2018. április 17.

Dr. Vezekényi Ursula sk. a tanács elnök, Dr. Tibold Ágnes sk.
előadó bíró, Dr. Osztovits András sk. bíró